

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Даниела Христова Тасевска,
преподавател в катедра „Психология“ на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“,
на дисертационен труд „Медико-социални аспекти на ерготерапевтичните подходи
при работа с деца и младежи с психични увреждания“, относно процедура за
присъждане на образователната и научна степен „доктор по социални дейности“, в
област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално
направление: 3.4. Социални дейности

Докторант: Йоана Негрова

Научни ръководители: доц. д-р Никола Събев, д.н., проф. д-р Париз Паризов, д. н.

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд е в обем от общо 111 страници и съдържа увод, три глави, изводи, заключение, приноси, библиография и приложения.

Текстът съдържа 47 фигури, а в списъка с библиографията са описани общо 66 източника. От тях 46 заглавия са на кирилица, 14 са на латиница и 5 са интернет ресурси. Използваната литература е цитирана коректно в дисертационната разработка.

Оценката на Йоана Негрова за състоянието на решаването на научноприложния проблем относно ефективността на ерготерапевтичните подходи при работа с деца и младежи с психични увреждания е адекватна, базирана на нейното аналитично проучване на научната литература и актуалната практика.

Методиката на изследването е правилно избрана и добре обоснована. Представената за обсъждане дисертация прави впечатление на завършен научен труд, компетентно разработен както в теоретичен, така и в емпиричен план.

В текста е представен модел за изследване на взаимовръзката между потребностите на деца и младежи с психични увреждания, въздействието на комплексна ерготерапевтична работа и оценката на нейната роля и място в мултидисциплинарен екип, което придава на дисертационния труд допълнителна ценност.

II. ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Приносите на дисертационния труд на Йоана Негрова могат да се обобщят в две групи:

A. Научни приноси

1. Направен е теоретичен анализ на водещи теории и научни конструкти по темите за психичното здраве, психичните заболявания в детско-юношеска възраст, като са обстойно презентирани психично-здравните и социални услуги за хора с психични увреждания.

2. Въведени са и са обосновани специфичните особености на обществените нагласи за хората с увреждания, които са изградени и/или допълнени с нови интерпретации и връзки.

3. Аналитично представени са моделите на зависимост между терапевтичните техники и психичното здраве при хора с увреждания от една страна и ерготерапията от втора страна, които презентират двупосочната връзка между стратегиите за медико-социална подкрепа на мултидисциплинарния екип и ефективността на ерготерапевтичните подходи при работа с деца и младежи с психични увреждания.

4. Проблемът за връзката между ерготерапевтичните подходи и мултидисциплинарната работа в екип с деца и младежи с увреждания е разгледан чрез прилагането на системния подход, вместо обичайното линейно проследяване на корелатите, в релацията „причина-следствие“.

Б. Приложни приноси

1. Интерпретацията на зависимостта между ерготерапевтичните подходи като част от комплексна мултидисциплинарна работа, с акцент върху процесите на социализация и подобряване на функционалната самостоятелност на индивидуално ниво, дава възможност за операционализиране на подходи за разпознаване на общите тенденции и различия в прилаганите терапевтични стратегии при работа с деца и младежи с увреждания.

2. Проведеното лонгитюдно емпирично изследване е от полза за идентифициране на ефективността на ерготерапевтичните подходи, както и за разработване на набор от мерки за медико-социална подкрепа на деца и младежи с увреждания, от страна на всички специалисти в мултидисциплинарния екип.

3. Предложеният дисертационен труд базиран на теорията за психичното здраве и неговото опазване в детско-юношеска възраст, в контекста на психично-здравните и социални услуги за хора с увреждания, оползотворява изследователската си цел и дава надеждни резултати, доказващи хипотезата на проучването.

Характеристика на естеството и достоверността на материала

Научните приноси на Йоана Негрова са базирани на адекватен теоретичен материал, творчески осмислен от автора и на коректно конструирано, проведено и анализирано емпирично изследване. Приносите са логично следствие от представения теоретичен текст и получените на емпирично равнище резултати. За осигуряване достоверност на изследваните параметри са използвани адекватни статистически процедури.

Налице е съответствие между представения дисертационен труд и автореферата по обем и съдържание. В своята цялост авторефератът отразява логиката и съдържанието на дисертационния труд.

Характер на приносите

Представеният за обсъждане текст дава основание приносите на автора да се определят като обогатяване на съществуващи знания и приложение на научни постижения в практиката, с реализиран ефект в конкретна професионална среда.

Авторското участие в получаването на приносите в дисертационния труд и на публикациите по него

Приносите в дисертационния труд и публикациите по него са изцяло авторски, чуждите идеи са отразени чрез позовавания на конкретни автори и техните произведения.

III. КРИТИЧНИ ОЦЕНКИ, ЗАБЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

Към представения за обсъждане труд нямам критични бележки по същество. Би било добре в Увода на дисертацията да присъстват формулировки на глобалната цел, задачи и хипотеза на дисертационния труд.

Бих отправила също и някои редакционни и стилистични препоръки към представеното изложение. Те обаче не намаляват качеството и количеството на получените резултати и приноси.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Основният извод, който може да се направи е, че трудът притежава необходимата научна значимост. Като цяло съдържанието показва, че докторантът Йоана Негрова е в състояние да осъществява самостоятелна научна и практикоприложна дейност. Приемам нейният дисертационния труд на тема „*Медико-социални аспекти на ерготерапевтичните подходи при работа с деца и младежи с психични увреждания*“ за завършен и предлагам на членовете на научното жури да се даде ход на процедурата за присъждане на образователната и научна степен „доктор по социални дейности“, Професионално направление: 3.4. Социални дейности.

15.02. 2021 г.
Велико Търново

Член на научно жури: (п)
(проф. д-р Даниела Тасевска)

STANDPOINT

by Prof. Dr. Daniela Hristova Tasevska,
Lecturer in the Department of Psychology at the University of Veliko Tarnovo "St. St. Cyril
and Methodius",
of the dissertation "Medico-social aspects of occupational therapy approaches in working
with children and youth with mental disabilities" on the procedure for awarding the
educational and scientific degree "Doctor of Social Affairs" in the field of higher education 3.
Social, economic and legal sciences, Professional field: 3.4. Social activities

Doctoral student: Joanna Negrova

Supervisors: Assoc. Prof. PhD Nikola Sabev, , Prof. PhD Paris Parisov.

I. GENERAL CHARACTERISTICS OF THE DISSERTATION

The dissertation is a total of 111 pages and contains an introduction, three chapters, conclusions, conclusion, contributions, bibliography and appendices.

The text contains 47 figures, and a total of 66 sources are described in the bibliography. Of these, 46 titles are in Cyrillic, 14 are in Latin and 5 are Internet resources. The used literature is cited correctly in the dissertation.

Joana Negrova's assessment of the state of solving the scientific problem on the effectiveness of occupational therapy approaches in working with children and adolescents with mental disabilities is adequate, based on her analytical study of the scientific literature and current practice.

The research methodology is correctly chosen and well justified. The dissertation presented for discussion makes an impression of a completed scientific work, competently developed both theoretically and empirically.

The text presents a model for studying the relationship between the needs of children and young people with mental disabilities, the impact of complex occupational therapy and the assessment of its role and place in a multidisciplinary team, which gives the dissertation additional value.

II. CONTRIBUTIONS TO THE DISSERTATION

The contributions of the dissertation of Joanna Negrova can be summarized in two groups:

A. Scientific contributions

1. A theoretical analysis of leading theories and scientific constructs on the topics of mental health, mental illness in children and adolescents has been made, and mental health and social services for people with mental disabilities have been presented in detail.

2. The specific features of the public attitudes for people with disabilities have been introduced and substantiated, which have been built and / or supplemented with new interpretations and connections.

3. The models of dependence between therapeutic techniques and mental health in people with disabilities on the one hand and occupational therapy on the other hand are presented analytically, which present the two-way connection between the strategies for medical and social support of the multidisciplinary team and the effectiveness of occupational therapy approaches. and young people with mental disabilities.

4. The problem of the relationship between occupational therapy approaches and multidisciplinary teamwork with children and young people with disabilities is addressed through the application of a systematic approach, instead of the usual linear follow-up of correlates, in the cause-effect relationship.

B. Applied contributions

1. The interpretation of the relationship between occupational therapy approaches as part of a complex multidisciplinary work, with emphasis on the processes of socialization and improvement of functional independence at the individual level, allows for operationalization of approaches to identify common trends and differences in applied therapeutic strategies. children and young people with disabilities.

2. The conducted longitudinal empirical research is useful for identifying the effectiveness of occupational therapy approaches, as well as for developing a set of measures for medical and social support of children and youth with disabilities by all specialists in the multidisciplinary team.

3. The proposed dissertation based on the theory of mental health and its protection in childhood and adolescence, in the context of mental health and social services for people with disabilities, utilizes its research goal and gives reliable results proving the hypothesis of the study.

Characteristics of the nature and reliability of the material

Joanna Negrova's scientific contributions are based on adequate theoretical material, creatively conceived by the author and on correctly constructed, conducted and analyzed empirical research. The contributions are a logical consequence of the presented theoretical text and the results obtained at the empirical level. Adequate statistical procedures were used to ensure the reliability of the studied parameters.

There is a correspondence between the presented dissertation and the abstract in terms of volume and content. In its entirety, the abstract reflects the logic and content of the dissertation.

Nature of contributions

The text presented for discussion gives grounds to define the author's contributions as enrichment of existing knowledge and application of scientific achievements in practice, with realized effect in a specific professional environment.

The author's participation in receiving the contributions to the dissertation and the publications on it

The contributions to the dissertation and the publications on it are entirely author's, the foreign ideas are reflected through references to specific authors and their works.

III. CRITICAL ASSESSMENTS, OBSERVATIONS AND RECOMMENDATIONS

I have no critical remarks on the merits of the work submitted for discussion. It would be good to include in the Introduction of the dissertation formulations of the global goal, tasks and hypothesis of the dissertation.

I would also like to make some editorial and stylistic recommendations for the presented exhibition. However, they do not reduce the quality and quantity of results and contributions.

IV. CONCLUSION

The main conclusion that can be made is that the work has the necessary scientific significance. In general, the content shows that the doctoral student Joanna Negrova is able to carry out independent scientific and practical activities. I accept her dissertation on "Medico-social aspects of occupational therapy approaches in working with children and adolescents with mental disabilities" as completed and propose to the members of the jury to start the procedure for awarding the educational and scientific degree "Doctor of Social Sciences activities", Professional field: 3.4. Social activities.

15.02. 2021

Veliko Tarnovo

Member of the Scientific Jury: (s)

(Prof. PhD Daniela Tasevska)